

Comentariu literar - Paradis in destramare de Lucian Blaga

intre piesele cele mai reprezentative din "Lauda somnului", "Paradis in destramare" este, neindoielnic, cu deosebire simptomatice pentru sentimentul general al volumului. Analiza poeziei confirma, usor si integral, titlul foarte propriu pe care autorul i l-a dat.

Ne aflam, asadar, in fata unui peisaj edenic devastat, in care arhanghelul pazitor nu mai tine in mana decat manerul unei spade ramase fara flacari, serafimii colinda pajistile si ogorul in cautarea unui adevar care li se refuza, arhanghelii ara cu pluguri de lemn, coplestiti de greutatea aripilor, ingerii goi se culca zgribuliti de frig si fan, cand porumbelul Sfantului Duh stinge luminile zilei, in vreme ce apa vie e invadata de paianjeni, rea premonitie pentru ce va urma, caci ingerii insisi vor putrezi sub glie, unde "tarana va seca povestile / din trupul trist".

Procedeul evident este acela al acumularii gradate a unei serii de elemente convergente care compun imaginea dezolanta si fara speranta a unui univers aflat in plina si cumva inexplicabila involutie. Peisajul paradiziac este asimilat unuia natural si campenesc, in care fiintele celeste savarsesc gesturi obisnuite si au indeletniciri rurale: merg pe campuri, ara cu plugurile ca niste amarati gospodari si se culca in claile de fan, spre a se apara de racoarea noptilor. Nu un paradis supraterestru, idealizat, ci unul coborat din ceruri, sofianizat. Asimilarea personajelor sacre cu cele comun omenesti este un procedeu mai general al liricii de la "Gandirea" pe care Blaga il foloseste si el cu consecventa tocmai ca o expresie a perspectivei ortodoxiste asupra relatiei dintre lume si divinitate.

Nici un fel de explicatie nu lasa poetul sa se strecoare in text cu privire la cauza acestei lente decadente. Tabloul trebuie luat asa cum este ca o ipostaziere a unei stari interioare pe care o putem descifra, dar n-o gasim marturisita. Altfel spus, poezia lui Blaga, si aceasta, si oricare alta, poate fi "gustata" si simtita integral in frumusetea si desavarsirea ei fara nici o explicatie, ca si cum in ea nu s-ar ascunde nimic altceva decat propria fiinta, geloasa de structura ei care ii e suficienta si deplina, fara nevoia altui atribut.

Daca textul in sine nu legitimeaza mai mult decat o stare intensiva de melancolie si, in al doilea rand, o satisfactie deplina, venind din performanta exclusiv artistica a viziunii lirice, semantica simbolului pe care-l reprezinta universul "paradisului in destramare" se poate mult imbogati, largi si adanci printr-un demers firesc si, in definitiv, inevitabil de integrare si contextualizare.

Sunt doua operatii de intreprins: includerea poeziei in perspectiva intregului volum din care face parte si deopotriwa a ansamblului operei lui Blaga si apoi relationarea tuturor cu ambianta care ii cuprinde.

Opera lui Blaga este, fara indoiala, sinteza superioara si originala ca orice sinteza a acestor influente formative si modelatoare, sublimate prin forta unei uriase personalitati creatoare, care a schimbat inevitabil anumite accente ale viziunii generale, dar nu si sensul ei fundamental. si acesta

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

poate fi rezumat, cu nuanțele de rigoare, în ideea unei crize a sacralității pe care o trăiește omenirea modernă în condițiile civilizației de tip industrial, care masifică pe individ și-l instrăinează de substanța lui.

Interpretarea pe care o dobândește în acest cadru "Paradis în destrămare" devine astfel mai luminoasă, mai profundă și mai semnificativă, poezia dovedindu-se nu numai un scop în sine, dar și hieroglifa unei atitudini față de lume, a unui mod propriu de participare la una din marile dezbateri spirituale ale veacului. Astfel descoperim în lirica lui Blaga, alături de inegalabila modernitate a expresiei sale, acel traditionalism al viziunii pe care el îl împarte cu confratii săi gândiristi, dându-i însă, spre deosebire de ei, forma cea mai subtilă și mai convingătoare din punct de vedere artistic. Nostalgia unui paradis originar, nealterat de dinte și furtunile timpului, se desprinde astfel prin contrast din contemplatia unui teritoriu devastat parca de un blestem implacabil și amenințat cu o moarte care pândeste până și ultima esență a miracolului existentei, adică povestea: "odată vor putrezi și ingerii sub glie /, țărâna va seca povestile / din trupul trist". Spaima și anxietatea acestui final catastrofic constituie obsesia fundamentală a poeziei atât la nivelul structurii ei interioare, cât și prin conotația contextuală majoră care implică o întreagă atitudine și viziune existențială.

Un "Paradis în destrămare" da impresia a fi în cea mai mare parte a lui, universul imaginar al liricii lui L. Blaga, cântăret nostalgic, dezolat și nu o dată chiar exasperat al unei purități și sacralități primordiale, periclitat de o istorie ostilă, împrejurare care conferă poeziei un loc cu totul reprezentativ în opera celui mai mare și mai profund creator de mister din literatura română, un mister care nu este, bineînțeles un simplu secret provocator și elucidabil, ci sensul însuși, inexorabil și ireductibil, al destinului existențial al omului. Ontologia sacralului pare să stea, ca și Eliade, în centrul acestui mister, care rămâne pentru Blaga cheia de boltă a viziunii sale lirice, ca și a sistemului său filozofic.